

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองสาหร่าย
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ภูมิศาสตร์ บุญมา : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านบ่อทอง
 อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. อรรถพร วราฮ์ทวีปติ

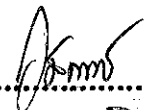
ISBN

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมืองจัดตั้งกองทุนและได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจึงได้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดยให้บัณฑิตกองทุนเป็นผู้ประเมินซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประเมินคือ เพื่อให้ทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ่อทองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้หรือไม่และเพื่อให้ทราบปัจจัยด้านบวกด้านลบที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดหรือไม่โดยใช้ชีพโมเดลเป็นรูปแบบในการประเมิน และใช้ บรร.1-บรร.12 เป็นเครื่องมือในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต จดบันทึก การสัมภาษณ์ และการจัดเวทีชาวบ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านคลองยาง ชาวบ้านเขียนโครงการขอกู้ไม่ได้เนื่องจากขาดความเข้าใจและไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการ สมาชิกต้องการกู้เงินจำนวนมาก ๆ แต่ได้น้อย และต้องการเงินมากกว่าการโอนผ่านธนาคาร ในด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนเป็นไปด้วยดีเนื่องจากเป็นผู้ที่เคยผ่านงานด้านบริหารมาแล้วและเป็นผู้ที่เสียสละเวลาเพื่อส่วนรวม ชาวบ้านได้มีการพึ่งพาตนเองเช่นกระบวนการสรรหาคณะกรรมการกองทุน การร่างระเบียบ กองทุนซึ่งมีการประชุมทุกเดือนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน การเกิดกองทุนหมู่บ้านคลองยางขึ้นได้นั้น เริ่มจากชาวบ้านมีความสามัคคีร่วมมือกันประสานงานจัดตั้งกองทุน และมีความต้องการอยากให้มีกองทุนเกิดขึ้นเพื่อที่จะได้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนก็มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนและมีความพร้อมและความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชาวบ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับมีการวางแผนจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านทั้งพัฒนาคนและพัฒนาสิ่งแวดล้อมปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านบ่อทอง บรรลุเป้าหมายได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่แบบเครือญาติกันทั้งหมู่บ้าน ซึ่งก่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดองทุกครอบครัวมีอาชีพและมีรายได้ที่จะเลี้ยงครอบครัวได้อย่างพอเพียงโดยไม่มีการอพยพ

ย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่นทำให้เกิดความอบอุ่นและความสุขภายในครอบครัว ประกอบกับผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้นำมีความเสียสละ มีคุณธรรมและมีความยุติธรรมเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบ่อทอง ได้แก่ หนี้สินเดิมของชาวบ้านก่อนที่จะมีกองทุนเงินล้านเข้ามา เช่น หนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) และหนี้รายทุนนอกระบบ โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน เกิดการสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงการเรียนรู้ ระหว่างกองทุนหมู่บ้านบ่อทอง และกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลหนองสาหร่าย โดยมีคณะกรรมการระดับอำเภอ และบัณฑิตตำบลหนองสาหร่าย ร่วมกันจัดเวทีระดับตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และการแก้ปัญหาร่วมกันของตัวแทนชาวบ้านในตำบลหนองสาหร่าย และตัวแทนคณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านบ่อทองมาจากความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่มีการคดโกงกันภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเรื่องการชำระหนี้ การที่ประชาชนในหมู่บ้านมีงานทำ มีรายได้ทุกครอบครัวทำให้ศักยภาพด้านฐานะการเงินของชาวบ้านมีความมั่นคง การมีความเป็นอยู่แบบเครือญาติทำให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ด้วยโอกาสภายในหมู่บ้านก่อให้เกิดความสามัคคีซึ่งเป็นผลให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งและยั่งยืน ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปสามารถลงทุนประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นในครอบครัว ทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นในหมู่บ้าน สมาชิกสามารถปลดปล่อยหนี้สินได้หมด โดยเฉพาะหนี้เงินกู้นอกระบบ ผลประโยชน์จากกองทุนไว้ให้สมาชิกผู้กู้ต่อไปในอนาคต ผลกระทบโดยอ้อม มีเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนอุดหนุนเกื้อกูลกันก่อให้เกิดความผาสุกในทุกครอบครัว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอีกระดับหนึ่ง

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมิน
โครงการ ของสำนักวิชาการเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

...ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช รุจิรวรรณ

(อาจารย์ ดร.สาโรช รุจิรวรรณ)

กรรมการสอบ

...ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช รุจิรวรรณ

(อาจารย์ ดร.สาโรช รุจิรวรรณ)

.....รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ วราอัสวปติ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ วราอัสวปติ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและ
การประเมินโครงการ

.....

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

- ๘ ๓.๒ ๒๕๔๕

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ	ข
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	12
4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านบ่อทอง	13
5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	14
6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล	16
7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	17
บทที่ 3 วิธีการประเมินผล	19
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	19
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	20
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	22
5. ตัวชี้วัดการประเมินผลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา	26
6. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ	35
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	35
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	48
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้	52
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	52
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	53
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
1. ประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน	56
2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืม	57
3. อภิปรายผลรวมกับสมาชิกบ้านบึงทอง	58
4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย	58
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

นโยบายของรัฐบาล แสดงเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจสังคม มีสาระสำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลัก และเร่งด่วนเป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมให้ได้ผลชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ กระจายรายได้แก่ประชาชน โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการบริหารและจัดการ จากนั้นมากองทุนหมู่บ้านและกองทุนแห่งชาติจึงเกิดขึ้นตามนโยบาย โดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชน ชุมชนละ 1,000,000 บาท ในลักษณะเงินทุนหมุนเวียน เป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน ทำให้เศรษฐกิจระดับรากหญ้ายกระดับขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้ชุมชนมีความอยู่ดีกินดีพึ่งตนเองได้

ความสำคัญของปัญหาก็คือเศรษฐกิจรากหญ้า ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวแล้วก็จะว่างงาน บ้างก็อพยพเข้าไปทำงานในเมือง ทั้งไร้ทักษะ ภูมิปัญญา บ้านเกิด เพื่อไปหารายได้ เพื่อยังชีพ ฉะนั้นเงินทุน 1,000,000 บาท นี่จึงมีความสำคัญแก่ชุมชน ซึ่งจะนำไปประกอบอาชีพเพื่อให้ได้ผลผลิตภายในหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนมีรายได้ และสนับสนุนการทำให้เกิดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ศึกษากระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน 5 ข้อ ที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้ ศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือให้เกิดองค์กรเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้หรือค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่บ้านบ่อทอง

ส่วนการส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของนักศึกษา คือให้การดำเนินการกองทุนหมู่บ้านบ่อทองมีประสิทธิภาพ ผู้กู้เงินจากกองทุนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ และชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยมีกลุ่มองค์กรเพิ่มขึ้น มีเครือข่ายการเรียนรู้ สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านบ่อทองด้วยตนเอง

บ้านบ่อทองโดยรวมแล้วเป็นหมู่บ้านที่มีการทำการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด น้อยหน่า เป็นพืชหลัก การเลี้ยงสัตว์มีจำนวนน้อย เช่น วัว สุกร เป็ด และไก่ เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้ครอบครัวต้องมาอยู่ร่วมกัน เกิดการตกงาน มีความลำบาก ธนาคารไม่ปล่อยเงินกู้ จึงทำให้

ไม่มีทุนหมุนเวียน จึงจำเป็นต้องหาเงินนอกระบบซึ่งดอกเบี้ยแพงมาก เมื่อเกิดกองทุนบ้านบ่อทอง จึงมีความพร้อมที่จะบริหารจัดการกองทุน 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือเพื่อนำมาปล่อยกู้แก่เกษตรกรต่อไป โดยกำหนดระเบียบและข้อบังคับ

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง และพัฒนาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อจะทราบว่าโครงการของกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่ทำประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้น ๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปแบบของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนจุดด้อยที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น บทบาทของบัณฑิต

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อให้ทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ่อทอง ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อให้ทราบว่าหมู่บ้านบ่อทองมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพเพียงใด

2.3 เพื่อติดตามกระบวนการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากฐานในหมู่บ้านบ่อทอง

2.4 เพื่อให้ทราบว่าหมู่บ้านบ่อทองมีศักยภาพ และมีขบวนการพึ่งพาตนเองในการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียงได้เพียงใด

2.5 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายมีอะไรบ้าง

2.6 เพื่อให้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านบ่อทองมีศักยภาพ มีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพียงใด

2.7 เพื่อให้ทราบถึงทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านบ่อทองเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านบ่อทอง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความนัยดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

กองทุนหมู่บ้านบ่อทองหมู่ 15 ได้ใช้กรอบความคิดที่เรียกว่า “ตัวแบบความคิดเชิงระบบ” (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปรสำหรับการเก็บข้อมูลที่เรียกว่า “ชีฟท์โมเดล” (CIPP MODEL) ของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่กล่าวไว้ว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการงานทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวคิดพื้นฐาน คือ

รูปที่ 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสต๊ฟเฟิลบีม

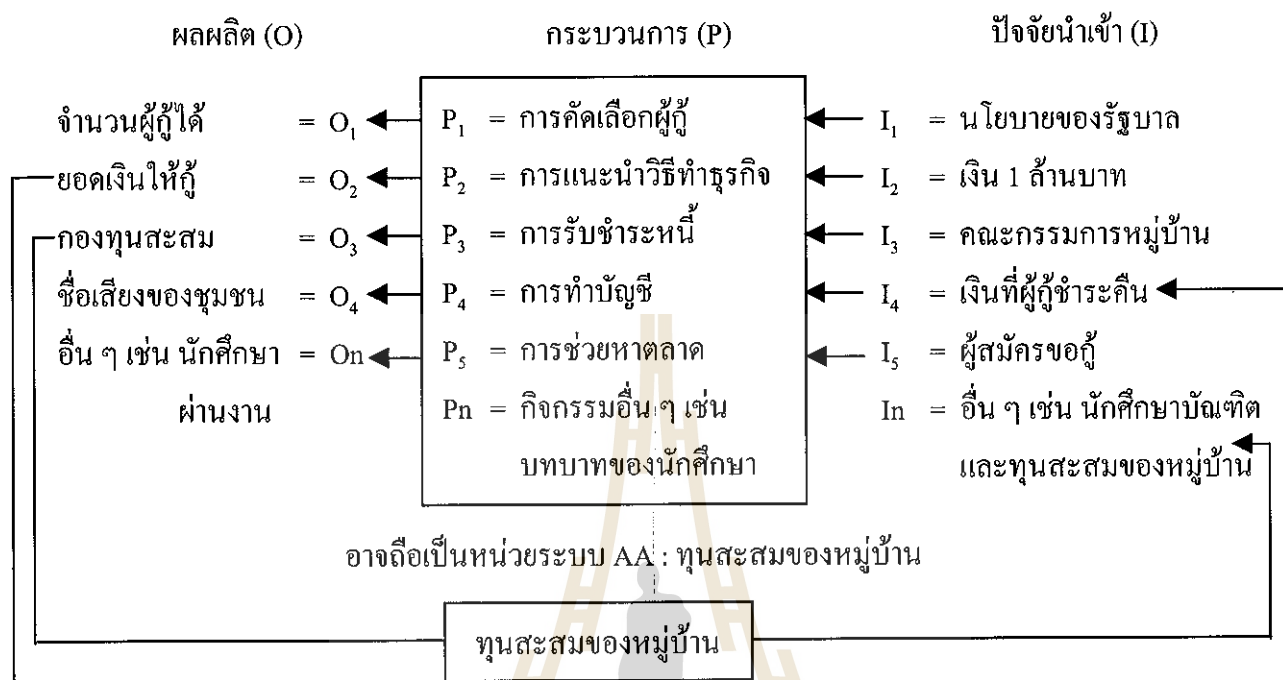
สต๊ฟเฟิลบีมได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
- ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

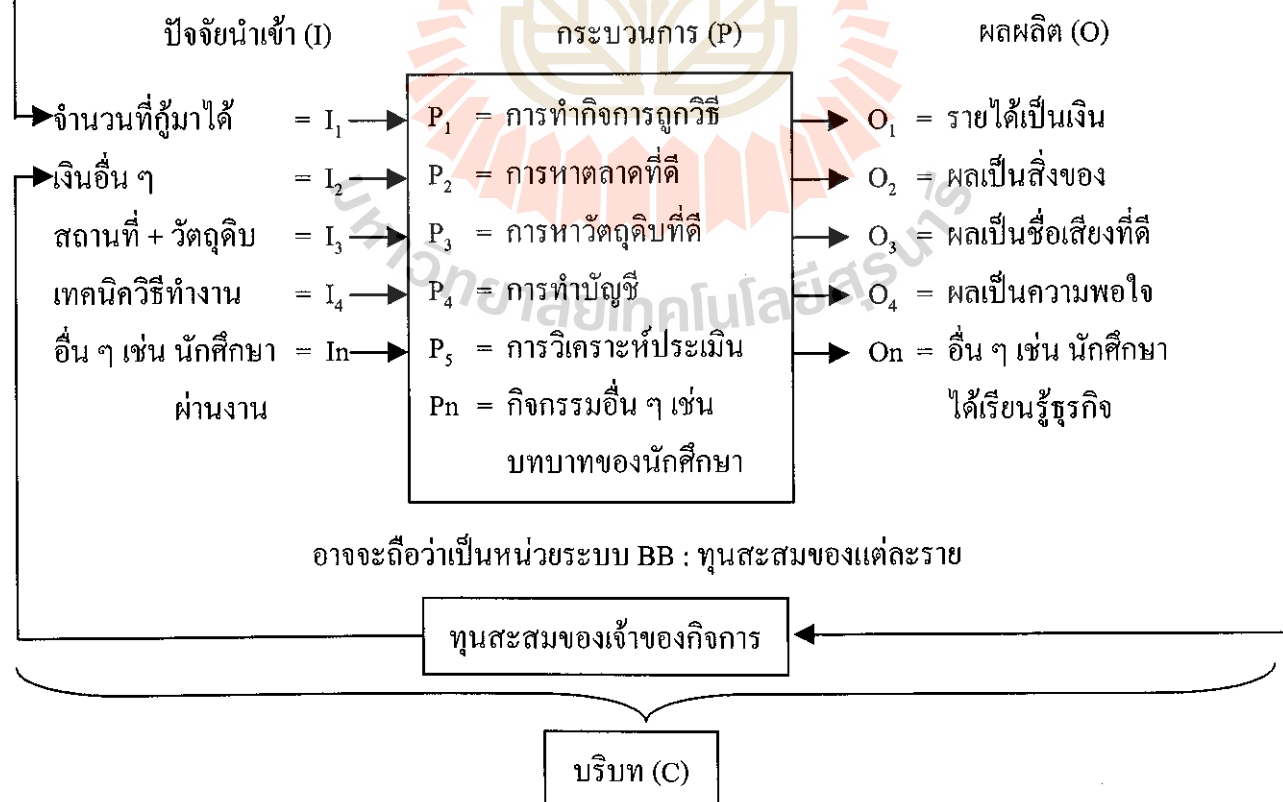
(ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา : 2545:89-90)

แผนภาพ ดังนี้

หน่วยระบบ A: หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลแต่ละราย ($B_1 \dots B_n$)

จากแผนภูมิ แสดงภาพรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วงคือหน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้

แต่ละงานโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยพ่วง คือ หน่วยระบบ BB สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายปี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงรวมถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ่งทอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและทำความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพกองทุนหมู่บ้านบ่งทองจากการทำแบบรายงาน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การแสดงความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วม

ในการบริหารงานกองทุน การสัมภาษณ์ และอาศัยข้อมูลบางส่วนจาก บร.

ขั้นตอนที่ 5 ประมวลผลข้อมูลและจัดทำรายงาน (สารนิพนธ์)

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบศักยภาพของชุมชนในท้องถิ่นหมู่บ้านบ่อทอง
2. มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ข้อมูลหมู่บ้านอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบได้
4. ได้แนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนากว้าง ๆ ในระดับหมู่บ้าน
5. ได้ทราบถึงอุปสรรค และความเป็นไปในการแก้ปัญหาของหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างงานและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชนและกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3. ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดินให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมือง เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2544

1.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.4 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้จัดทำจะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าวเป็นหลักในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และฉบับที่ 2

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และฉบับที่ 2 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีผู้ทรงคุณวุฒิพ้นตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

3. นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. เป็นบุคคลล้มละลาย
4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4. การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

5. คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน

2. กำหนดแผนจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

4. กำหนดแผนงานและออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน

5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินจัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน

7. แต่งตั้งอนุกรรมการคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการหรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้เป็นช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

6. การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำ ข้อ 3 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

7. ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เบี้ยประชุม ค่าตอบแทน ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษาซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานของธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้งนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอ้างถึง 1.

1. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และฉบับที่ 2 หมวด 5,6,7,8,9 กล่าวว่า ก่อนจะมีการจัดเวทีประชาคมเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้อนุกรรมการฯ อำเภอที่ได้ รับมอบหมายได้ประชาสัมพันธ์ให้หัวหน้าครัวเรือนเข้าใจแนวทางดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

2. จัดให้มีการจัดเวทีประชาคมเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ มีความรับผิดชอบ เป็นคนดีของหมู่บ้าน เป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนไม่น้อยกว่า 3 : 4 ของครัวเรือน ทั้งหมดเพื่อเปิดเวทีประชาคม

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายหญิงในสัดส่วนที่เท่าเทียมกันให้คณะกรรมการด้วยกันเลือกกันเองเป็นประธาน รองประธาน เற்றுญิก และเลขานุการ

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีคุณสมบัติตามวรรค 5 ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปี บริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนามีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสีย ทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน เนื่องจากคณะกรรมการกองทุน มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดที่มีอยู่ และหรือที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

5. กรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันมิได้

6. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ให้จัดผลาออกจำนวนกึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด แล้วจัดให้มีการคัดเลือกผู้เข้าดำรงตำแหน่งแทนคณะกรรมการที่พ้นวาระ

4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านบ่อทอง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ่อทอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอบางแพ จังหวัดนครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
2. ส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
3. เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
4. เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม
5. เพื่อเพิ่มศักยภาพของหมู่บ้านบ่อทอง

แหล่งที่มาของกองทุน

1. เงินกู้ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
6. เงินค่าหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่

3. จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน
 4. พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
 5. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
 6. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
 7. มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนทั้งหมด
- การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะบุคคลหรือกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก
3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้นำพิจารณาการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก
4. เมื่อได้รับการเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งให้บุคคลชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นและเงิน

ฝากสัจจะ ภายใน 3 วัน

สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก เมื่อ

1. ตาย
2. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออก
3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วมประชุม
5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุน
6. จงใจปิดบังความจริงอันการแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
7. นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น จะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วย การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนจะต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ให้คณะ

กรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท ส่วนการกู้ยืมเงินให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไข และรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้กู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อย 2 คนเป็นผู้แทนคณะกรรมการในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้เบิกบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ ธนาคารเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

6. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระคืนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินทุกประเภท จะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคารและนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน

7. กรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาให้ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้อย่างหนึ่งรายใด เมื่อมีเหตุผลอันควรและด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกเสียเงินก้อนหนึ่ง

8. กรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควรให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวน

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินไปใช้บอควัตถุ ประสงค์นั้นจากสมาชิกภายในระยะเวลา 30 วัน หลังจากวันยกเลิกสัญญาและสมาชิกที่พ้นสภาพ ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุน เป็นระยะเวลา 2 ปี

กรณีกองทุนหมู่บ้านบ่อทอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุนตามแบบ กทบ. 01 โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน
2. ลักษณะโครงการจะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด
3. วงเงินกู้ให้กับสมาชิกรายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท กรณีที่มีการอนุมัติเงินกู้เกินกว่า 20,000 บาท คณะกรรมการจะเรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ต้องไม่เกิน 50,000 บาท
4. การขอกู้เงินฉุกเฉินจะได้ไม่เกินรายละ 3,000 บาท
5. สมาชิกจะต้องดำเนินโครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้
6. การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภท จะต้องทำสัญญาไว้กับกองทุน
7. ต้องให้สมาชิกกองทุนจำนวน 2 คน เป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้
8. กรณีเงินกู้ฉุกเฉินให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว
9. การชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้ชำระคืนภายใน 1 ปี
10. การชำระคืนเงินกู้ฉุกเฉินพร้อมดอกเบี้ยให้ชำระคืนภายใน 120 วัน
11. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 12 ต่อปี
12. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ฉุกเฉิน ร้อยละ 2 ต่อเดือน
13. อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ร้อยละ 7 ต่อปี
14. ค่าปรับในกรณีผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละศูนย์จุดห้าต่อวัน

6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

แนวคิดการประเมินของอัลกิน (Alkin's Concept of Evelection) การประเมินตามความหมายของอันกิน คือ กระบวนการคัดเลือกการประมวลผลข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจหรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการโครงการซึ่งอัลกินได้จำแนกการประเมินตามจุดประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน

เป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. การประเมินระบบเพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินการโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
2. การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุจุดประสงค์
3. การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด
4. การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อแสวงหารูปแบบ แนวทางหรือข้อเสนอแนะในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพการประเมินเพื่อรับรองผลงาน ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ
5. เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการเพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการ และประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรองรับ ปรับเปลี่ยน ขยาย หรือขยายโครงการ ต่อไป

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบชีพพีโมเดล

7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหาร จัดการ โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเพื่อการศึกษาลักษณะการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรซึ่งกำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจการหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างสักทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของการกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ

การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือและผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่ง ซึ่งจะสรุปได้ว่า

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเองอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษานักบัณฑิตเพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,889 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีการประเมินผล

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

- 1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริงหรือที่เรียกกันว่า “Authentic Evaluation”
- 2) การตัดสินคุณค่าความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น
- 3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค่าของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ตัดสินค่าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้าง แล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มีการตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง
- 4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับซีพีพีโมเดล (CIPP Model Context-Input-Process-Product) แบบจำลองซีพีพีโมเดลระบุว่าประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ (ตรงตามแผนภูมิเชิงระบบที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1 ของสารนิพนธ์นี้)
 - 4.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น
 - 4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
 - 4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแลและหน่วยระบบการดำเนินงาน

1.2 เครื่องที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ดังกล่าวแล้วในบทที่ 1

ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A)

ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล แต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระและข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับแต่ละตัวชี้วัดนั้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

วิธีการที่ได้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธี อันได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ
- 2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่าป้อนแตกต่างกันก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มาหรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทที่ 4

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้
อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMES)
3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเคียดแค้นและภาวะเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
8. อื่น ๆ

3.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน/ชุมชนนี้ สภาพป่า และหนองน้ำ
สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน/ชุมชน และตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2
หน่วยระบบ ดังนี้

หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้น ในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึง
เป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วย
ตัวชี้วัด จำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ก็คือ ตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้วในตอนที 3
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - 2.5 ผู้สมัครขอกู้
 - 2.6 อื่น ๆ
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยเหลือตลาด
 - 3.6 อื่น ๆ
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปรต่าง ๆ เช่น
 - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
 - 4.1.3 อื่น ๆ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 จำนวนผู้ที่กู้ได้
 - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
 - 4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
 - 4.2.5 อื่น ๆ
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Import)
 - 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

- 4.3.3 ห้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- 4.3.4 ห้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ
- 4.3.5 อื่น ๆ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

ตัวชี้วัดบริบทหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A (ตามที่กล่าวมาแล้วในตอน ที่ 3)
- 1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A (ตามที่กล่าวมาแล้วในตอน ที่ 3)
- 1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 1.3.1 ความรู้ ความสามารถของผู้ดูแลและครอบครัว
 - 1.3.2 ทรัพย์สินของผู้ดูแลและเครือข่าย
 - 1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้ดูแล
 - 1.3.4 หนี้สินนอกระบบของผู้ดูแล
 - 1.3.5 อาชีพหลักของผู้ดูแล
 - 1.3.6 รายได้ของครอบครัว
 - 1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
 - 1.3.8 อื่น ๆ

ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่น ๆ
- 2.3 สถานที่และวัตถุดิบ
- 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5 คำสั่งทำงาน
- 2.6 อื่น ๆ

ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการถุกวิธี

3.2 การหาตลาดที่ดี

2.2 การหาวัตถุดิบที่ดี

2.3 การวิเคราะห์ประเมิน

2.4 กิจกรรมอื่นๆ

ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

4.1.1 รายได้เป็นเงิน

4.1.2 ผู้รู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ

4.1.3 อื่น ๆ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 ผู้รู้ได้ขยายกิจการ

4.2.2 ผู้รู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการได้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.1 ผู้รู้มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้รู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

4.3.4 อื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้รู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้รู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้รู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้รู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทอกลำไยกันผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้รู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอหน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีการดำเนินการ หมายถึง การจัดกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเดียวกันให้คิดกระบวนการวิธีทำงาน (Work Procedure) ที่ดีในแนวคิดเชิงระบบ เช่น หน่วยระบบในการทำอาชีพเลี้ยงสุกรที่จะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่ดีนั้น จะต้องทำอย่างไร โดยทำการพิจารณาตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดีด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ สุกรต้องได้เกรด A ไม่เป็นโรค และการเลี้ยงคอกไม่แออัดเกินไป และจะต้องสะอาด
2. การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการจัดกลุ่มเลี้ยงสุกรในสถานที่เดียวกัน เพราะกลิ่นเหม็นมากทำให้ลมกวนชุมชนจนอาจเกิดการทะเลาะวิวาทตามมา
3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ปริมาณน้ำหนักรต่อตัวจะเพิ่มมากขึ้นถ้าชุมชนบ้านบ่อทองให้อาหารตามเวลา ไม่ควรเลี้ยงปล่อยประหละเลย ทำคอกให้สะอาดปราศจากเชื้อโรคในการเลี้ยงสุกรบ้านบ่อทอง จำนวน 30 ราย ในขณะนี้ก็มีการขายไปแล้วขายรายเพราะมีการเลี้ยงอยู่ก่อน

6. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรจุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใด อันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตารางที่ 3.1 แสดงการมีระบบบริหารกองทุนของบ้านบ่อทอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหาร 10 คน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	- มีการประชุมของคณะกรรมการไม่ครบจำนวน - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
4. การตัดสินเงินกู้	- มีระเบียบการกู้และขอทุน - มีระเบียบการคีดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ 40 ราย - จำนวนไม่ได้กู้ 86 ราย
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	- จำนวนผู้ที่ได้พอใจ 208 ราย - จำนวนยอดสะสม ไม่มี - จำนวนดอกเบี้ยยังไม่ได้รับ

ตารางที่ 3.2 การเกิดกองทุนบ้านบ่อทอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	- มีกองทุนอยู่ก่อนแล้ว 2 กองทุน - เงิน 1 ล้านบาท ยังไม่มีการรวมกับกองทุนใหม่
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน - ยังไม่มีผู้มาให้ความรู้เกี่ยวข้องกับกองทุน
3. ทักษะคนที่ติดต่อกองทุนหมู่บ้าน	- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพ
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	- มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือ - มีสมาชิกกองทุนโดยสมัคร
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	- จำนวนสมาชิกกองทุน 126 คน - จำนวนเงินออมและเงินทุน 5,040 บาท - ยอดคงเหลือของกองทุน 100,000 บาท

ตารางที่ 3.3 การมีการเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. การปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. ความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง	- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. การปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

ตารางที่ 3.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึง คักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุนหรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมีมาในอนาคต

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการให้
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

ตารางที่ 3.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเพียงใด	- สภาพของป่าไม้ไม่สมบูรณ์ - สภาพของดินเป็นดินทราย-เหนียว - สภาพของหนองน้ำแห้งแล้ง - จำนวนประชากร 900 คน - อาชีพแรกของประชากรเกษตร - ถนนลาดยาง - มีไฟฟ้า - มีประปาหมู่บ้าน

2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ

2.1 ทู่นด้านการเงิน

- จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน 40,000 บาท
- จำนวนกลุ่ม 4 กลุ่ม

2.2 ทู่นด้านทรัพยากรทางกายภาพ

- จำนวนและลักษณะประชากร 900 คน
- การประกอบอาชีพ 820 คน
- สภาพของดินยังพอทำการเกษตรได้ดี

2.3 ทู่นทางวัฒนธรรมประเพณี

- จำนวนวัด 1 แห่ง
- การใช้ภาษาเป็นภาษาภาคกลาง

2.4 ทู่นทางปัญญา

- จำนวนโรงเรียน 1 แห่ง
- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ
 - ป. 4 จำนวน 200 คน ป.7 จำนวน 100 คน
 - ปวช. จำนวน 5 คน ปริญญาตรี จำนวน 2 คน

ตารางที่ 3.6 มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้

3.1 การเกษตร	
3.2 ค้าขาย	- ในแบบ บร. 4 ข้อ 5
3.3 การบริหารในชุมชน	- จำนวนผู้คนที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน 30 ราย
3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	
3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ	

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบดีว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตารางที่ 3.7

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- อาจารย์และชาวบ้านร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีจำนวน 30 คน
2. มีกองทุนเกิดในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเกิดในหมู่บ้าน 2 กองทุน - จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน 40,000 บาท
3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กร 4 องค์กร

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตารางที่ 3.8

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนไม่มี
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวน 50 ราย
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุนไม่เกิดปัญหา เพราะไม่ครบกำหนดชำระหนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

ตารางที่ 3.9

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพหลายอาชีพ
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีหน่วยองค์กรให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลที่ร่วมกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตารางที่ 3.10

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความสามัคคี	- ลักษณะของตำบลในตัวแปรใน บร. 2
2. มีความซื่อสัตย์	
3. ยกย่องคนทำดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	
8. มีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มองค์กร	
9. มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก ผู้ด้อยโอกาส	
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษาได้รับผิดชอบ

ตารางที่ 3.11

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	- กองทุน 1 ล้านบาทมีน้อยเกินไป - การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านร้อนเกินไป จึงได้คนมาเป็นคณะกรรมการไม่มีความรู้ความสามารถ มีบางรายอ่านหนังสือไม่ได้ เพียงแต่ถูกชักชวนเข้ามาให้เป็นพวก - การประชุมเพื่อปรึกษาทุกครั้งไม่ครบองค์ประชุม ใช้วิธีล่ำรายซื้อหรือยินยอมให้ลงลายมือชื่อแทน - คณะกรรมการบางท่านลาออก ซึ่งไม่อยากรับผิดชอบร่วมกับผู้นำ - การกู้ยืมเพื่อแบ่งกลุ่มทำการประกอบอาชีพ ผู้นำไม่ยอมสนับสนุนเพราะจะทำให้ความนิยมของผู้นำติดลบ - การพิจารณาเงินกู้ยืมจะให้มากสำหรับพวกตนเอง - ชุมชนบ้านบ่อทองจึงเกิดอาชีพแบบนามธรรมไม่เห็นเป็นรูปธรรม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จากรายงานผลประจำปีของธนาคารกสิกรไทย (<http://www.goTo/fb.com/pdf/Financial/Statement/TFB2001thai.pdf>) ได้กล่าวถึงความยากจนของประเทศ ดังนี้ คือ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในรอบปี 2544 ขยายตัวได้เพียงเล็กน้อย ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรชะลอตัวตามมา การใช้จ่ายบริโภคของประชาชนที่อ่อนตัวลง การส่งออกและการนำเข้าหดตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลลดลง ภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ส่วนภาคการเงินนั้น สภาพคล่องของระบบยังมียูสูง กดดันให้ดอกเบี้ยทรงตัวในระดับต่ำ แต่การปล่อยสินเชื่อของระบบธนาคารเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เพราะภาวะเศรษฐกิจยังไม่เอื้ออำนวย ทำให้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังคงเป็นภาระหนักต่อระบบธนาคารในรอบปี 2544 ระบบธนาคารพาณิชย์ มีผลประกอบการดีขึ้นบ้าง อย่างไรก็ตามแต่ละธนาคารก็ยังคงต้องเร่งปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในปี 2544 ที่ผ่านมามาธนาคารกสิกรไทยได้เร่งปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจธนาคาร และเร่งปรับองค์การอย่างต่อเนื่อง จากปี 2543 เร่งพัฒนานำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดผลสำเร็จมาขึ้นในปี 2544 ขณะเดียวกันธนาคารก็ได้ทำแนวคิดใหม่ในด้านบริหารจัดการแบบครบวงจร (Balanced Scorecard) มาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของธนาคาร เพื่อสร้างความสำเร็จในทุก ๆ ด้านอย่างยั่งยืนต่อไป

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

จากรายงานผลประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย (<http://www.goTo/fb.com/pdf/Financial/Statement/TFB2001thai.pdf>) ได้กล่าวถึงบริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โครงการให้ความร่วมมือในการสนับสนุนทางการเงินแก่ SMEs ร่วมกับกองทุน เพื่อร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Venture Capital Fund) เป็นความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อร่วมสนับสนุนลูกค้า SMEs ของธนาคารที่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ให้มีโอกาสได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากกองทุนเพื่อร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Venture Capital Fund) หรือกองทุนรวม SMEs โดยมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมวรรณ จำกัด เป็นผู้จัดการกองทุน ซึ่งจะ

ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและช่วยปรับปรุงอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Rotion) ของกลุ่มลูกค้า SMEs ของธนาคาร

ซึ่งกลุ่มลูกค้า SMEs ของธนาคารจะประกอบด้วย

1. สินเชื่อเพื่อโครงการลดต้นทุนประหยัคพลังงาน SMEs
2. บริการให้คำปรึกษาแก่ SMEs ร่วมกับ สถาบันคีนันแห่งเอเชีย (Kenon Institute Asia)
3. บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัย
4. บริการเงินโอนให้ผู้รับที่ไม่มีบัญชีธนาคารผ่านระบบ On-line
5. โครงการ e-Copon
6. บริการ m-commerce ใช้โทรศัพท์มือถือของ AIS
7. บริการเติมเงินโทรศัพท์พร้อมใช้ (Pre-Paid Phone)
8. บริการอินเทอร์เน็ตซีแพย์ (Inet Easy Pat)
9. บริการระบบตอบรับอัตโนมัติ (Interactive Voice Prspnse)

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 แสดงเจตนารมณ์ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทย นั้น มีหลาย ๆ ประเด็นและในหลาย ๆ ประเด็นมีนโยบายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง อย่างเช่น นโยบายการสร้างรายได้ นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

- 1.1 นโยบายการสร้างรายได้ ได้พูดถึงการแก้ปัญหาหนี้สินของประเทศด้วยการสร้างรายได้ โดยเป็นการสร้างรายได้ทุกระดับ โดยส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพของชุมชนในระดับฐานรากของประเทศ ตั้งแต่การผลิตเพื่อบริโภค การนำผลผลิตที่เหลือออกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในครอบครัว ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อดำเนินเศรษฐกิจระดับชุมชน เร่งพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งส่งเสริมเชื่อมโยงอย่างเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกันกับธุรกิจขนาดใหญ่สู่ตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมรายได้ให้แก่ประชาชนอย่างเป็นระบบ

รัฐบาลจะสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดยุคใหม่ โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและศักยภาพของทักษะที่โดดเด่น เพื่อสร้างฐานราก กระจายโอกาส กระจายความเสี่ยง และฐานการผลิตของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีแนวนโยบายครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม และด้านการบริการ

- 1.1.1 ด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยการปรับโครงสร้างด้านสินเชื่อ การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานและส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินโดยการพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการประมงชายฝั่ง
- 1.1.2 ด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลได้มีแนวนโยบายหลายด้าน ดังนี้
- 1) ปรับโครงสร้างการผลิตในการผลิตในภาคอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทำอะไหล่มีอุปถัมภ์ไทย ศักยภาพทางการผลิตและการตลาด
 - 2) เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน
 - 3) พัฒนาบุคลากรและแรงงานภาคอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา
 - 4) ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศโดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งผลักดันให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตและการตลาด
 - 5) ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของกองทุนร่วมทุน ตลอดจนระบบการค้าประกันสินเชื่อเพื่อพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
 - 6) สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับเศรษฐกิจใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐาน จะเห็นว่าแนวนโยบายทางด้านอุตสาหกรรมใน 3 ประเด็นหลักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง
- 1.1.3 ด้านบริการและการท่องเที่ยว รัฐบาลมีแนวนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการ และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการและการท่องเที่ยว โดย
- 1) พัฒนาภาคบริการจากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานจัดหน่วยงานและองค์กร เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพบริการอย่างเต็มที่ รวมทั้งเร่ง

รัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านบริการให้มีความรู้และทักษะทั้งด้านภาษา มาตรฐาน การบริการและการจัดการ

- 2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ไทยเป็นประตูหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ ทั้งทางด้านการตลาด การขนส่ง การลงทุน การบริหารจัดการ รวมทั้งอุปสรรคในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ได้มีแนวทางบริหารท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยการสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และธุรกิจชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยว และยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา และการแสดงสินค้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากนี้ ได้มีแนวทางในการเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเชิงอนุรักษ์ เชิงสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชน รวมทั้งการเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวกสร้างความปลอดภัยและการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

จากรายงานผลประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย

(<http://www.goTo/fb.com/pdf/Financial/Statement/TFB2001thai.pdf>) จากผลการดำเนินงานตามงบการเงินเฉพาะของธนาคารสำหรับปี 2543 และปี 2544 สาเหตุหลักที่กำไรสุทธิลดลง เนื่องจากธนาคารตั้งค่าเพื่อการซื้อขายของทรัพย์สินรอการขาย เพื่อให้สามารถรองรับการซื้อขายของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการถือครอง และค่าใช้จ่ายในการขายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนผลการขาดทุนจากการขายของทรัพย์สินรอการขายที่มีอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของธนาคารในการจัดการทรัพย์สินรอการขายด้วยหลักความระมัดระวังยิ่งมั่ง และได้ตั้งเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มเพื่อรองรับผลการขาดทุนทั้งหมดที่จะเกิดจากการขายลูกหนี้ของธนาคารให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

ผลการดำเนินงานประจำปี 2544 คณะกรรมการของธนาคารเสนอผลการดำเนินงานดังนี้

ขาดทุนคงเหลือยกมาจากงวด 31 ธันวาคม 2543	88,173,511,823.92 บาท
กำไรสุทธิประจำปี 2544	1,008,450,264.49 บาท
การจำหน่ายส่วนเกินทุนจากการตีราคาทรัพย์สิน	163,580,374,.46 บาท
ขาดทุนคงเหลือยกไปงวดบัญชีหน้า	87,001,481,148.97 บาท

(ไม่จ่ายเงินปันผลสำหรับรอบระยะเวลา 1 ปี ของปี 2544)

สถิติฐานะการเงินและผลการดำเนินงานงบการเงินเฉพาะของธนาคาร (หน่วย : ล้านบาท)

	2544	2543	2542	2541	2540
สินทรัพย์					
เงินสด	12,142	11,959	14,612	9,400	10,227
รายการระหว่างธนาคารและตลาดการเงิน	164,496	172,048	94,767	69,068	87,195
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน	3,700	200	23,800	33,475	
เงินลงทุนสุทธิ	113,465	83,777	87,040	52,893	39,243
เงินให้สินเชื่อ (หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับ โครงสร้างหนี้	437,440	455,810	467,089	490,672	581,873
ดอกเบี้ยค้างรับ	2,103	2,231	2,607	8,713	8,723
ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ	11,634	12,670	6,705	1,561	1,458
ภาระของลูกค้าจากการรับรอง	612	706	845	1,054	2,288
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ	22,173	22,290	18,851	19,880	20,452
สินทรัพย์อื่น	6,520	6,386	8,380	11,723	10,451
รวมสินทรัพย์	774,385	768,077	724,696	704,439	795,385
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
เงินฝาก	664,846	647,334	608,734	579,333	588,414
รายการระหว่างธนาคารและตลาดการเงิน	13,831	16,825	23,734	41,842	106,903
หนี้สินจำนองเมื่อทวงถาม	3,456	2,251	3,643	2,838	2,988
หลักทรัพย์ขายโดยสัญญาซื้อคืน	-	10	-	-	309
เงินกู้ยืมระยะสั้น	-	7,500	-	-	-
เงินกู้ยืมระยะยาว	48,748	48,551	54,908	14,773	16,861
ภาระของธนาคารจากการรับรอง	612	706	845	1,054	2,288
หนี้สินอื่น	15,821	19,320	11,813	13,267	20,814
รวมหนี้สิน	747,314	742,497	703,677	653,107	738,577
ส่วนของผู้ถือหุ้น	27,071	25,580	21,019	51,332	56,808
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	774,385	776,077	724,696	704,439	795,385

ตารางที่ 4.1 ภาวะหนี้ของประเทศใน 5 ปีที่ผ่านมา

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

จากรายงานผลประจำปี

2544

ของธนาคารกสิกรไทย

(<http://www.goTo/fb.com/pdf/Financial/Statement/TFB2001thai.pdf>) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ดังนี้ คือ จากสภาพเศรษฐกิจที่ถดถอยและขยายตัวของสินเชื่อในอัตราที่ลดลง ได้ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต้องพยายามปรับตัว โดยหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้าผู้บริโภครายย่อยมากขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการเติบโต ทำให้การแข่งขันในกลุ่มนี้มีมากขึ้น ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้พยายามพัฒนาบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของลูกค้า ตลอดจนพยายามสร้างความพึงพอใจอันสูงสุดแก่ลูกค้าสำหรับธนาคารกสิกรไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในสถาบันการเงินชั้นนำของประเทศไทย ที่มุ่งมั่นพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในรอบปีที่ผ่านมาธนาคารได้มีการทำรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ การพัฒนาเทคโนโลยี และการบริหารจัดการ สายงานวิจัยธุรกิจที่ดูแลกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการและการขายเพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร โดยกำหนดจากมุมมองด้านความต้องการ ความพึงพอใจในการใช้บริการ โดยมีการจัดกลุ่มลูกค้าของธนาคารจากพฤติกรรมการใช้บริการรายได้และความต้องการของลูกค้า เพื่อการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการและรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละกลุ่มลูกค้าต่อไป นอกจากนี้ธนาคารยังได้จัดทีมขายตรงให้สอดคล้องกับลักษณะของทุกกลุ่มลูกค้าการปรับปรุงแบบบริการนี้จะอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าได้อย่างเต็มที่

1.2 นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเครือข่ายการค้าเข้าสู่ระดับโลก ด้วยการผลักดันให้มีการแข่งขันเสรี เวทีการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าสินค้า รวมทั้งส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ แต่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมโดยตรง คือ การส่งเสริมให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถดำรงอยู่และปรับตัวรับการแข่งขันการเปิดเสรีด้านการค้าและบริการได้

รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีความเข้มแข็ง พร้อม ๆ กับการเร่งสร้างผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่เพื่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ อันเป็นฐานรากที่ให้กับประเทศในระยะยาวโดยได้ดำเนินการดังนี้

1. คณะรัฐมนตรีเห็นชอบจัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Development Bank) จึงอนุมัติหลักการให้ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับสภาพบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย) เป็นธนาคารเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับ

SME ทั้งในรูปเงินกู้และการค้าประกันสินเชื่อออกเหนือจากการจัดตั้งกองทุนร่วมทุน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับ SME

2. มอบหมายให้ธนาคารพาณิชย์ของรัฐเร่งรัดปล่อยสินเชื่อให้กับ SME
3. ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับ SME เฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบการมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 6 ล้านบาท จากอัตราภาษีปัจจุบัน 30% เป็นดังนี้
 - SME ที่มีกำไรไม่เกิน 1 ล้านบาท เสียภาษี 20%
 - SME ที่มีกำไรเกินกว่า 3 ล้านบาทขึ้นไป เสียภาษี 30%
 - SME ที่มีกำไรไม่เกิน 1-3 ล้านบาท เสียภาษี 25%
4. ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) เพื่อจูงใจให้มีเงินไปลงทุนในกิจการ SME ที่มีศักยภาพในการเติบโตดังนี้
 - ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้สำหรับรายได้ที่เป็นเงินปันผลหรือผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้นที่ธุรกิจลงทุนได้รับ
 - ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผลและผลประโยชน์จากการโอนหุ้นที่ผู้ลงทุนได้จากการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

จากที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลได้เห็นความสำคัญของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และได้ส่งเสริมธุรกิจประเภทนี้อย่างจริงจัง ดังนั้น จะเห็นว่ามีหน่วยงานต่าง ๆ มากมายทั้งในภาครัฐและเอกชนได้เข้ามามีบทบาทมากต่อการส่งเสริมธุรกิจดังกล่าว

1.2 บริบทชุมชน

หมู่บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
บริบทของกองทุนเงินล้าน
การพัฒนาทางประวัติศาสตร์
ประวัติศาสตร์

หมู่บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เริ่มก่อตั้งในปี 2532 หรือประมาณ 13 ปี มาแล้ว โดยคนกลุ่มแรกที่เริ่มตั้งหมู่บ้าน คือ นายเต็ม คณาศักดิ์ นายเนตร โคมขุนทด นายหัส มีเงิน นายฟุ้ง สายจันทร์ นายสง เลือดขุนทด นายสุนทร บุญมา ได้อพยพมาจากบ้านหนองจาก ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สาเหตุที่คนกลุ่มอพยพมาจากบ้านเดิมก็เนื่องมาจากการปกครองดูแลลำบากจึงได้แยกเป็นหมู่บ้านบ่อทอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

จากอดีตจนถึงปัจจุบันบ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด ดังนี้

1. นายเต็ม คณาศักดิ์
2. นายเสน่ห์ โคมขุนทด
3. นายสุนทร บุญมา
4. นายวิเชียร สายจันทร์

บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา คนกลุ่มแรกที่เข้ามาล้วนแล้วแต่เป็นคนกลุ่มเดียวกัน ปัจจุบันเริ่มมีคนหลากหลาย

การขยายตัวของประชากร

ในหมู่บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จากรายงานสถิติจำนวนประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2544 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 958 คน แบ่งเป็น

ประชากรชาย	482	คน
ประชากรหญิง	476	คน

ทำเลที่ตั้ง

บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก ประชากรอยู่แบบกระจัดกระจาย ส่วนใหญ่จะแยกกันอยู่ตามที่ของตนเอง ไม่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จะล้อมรอบด้วยถนน ติดกับทางบายพาสสายใหม่และจะอยู่บนเนินประกอบกับที่ราบ

บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15	มีอาณาเขตติดต่อดังนี้	
ทิศเหนือ	ติดต่อ	บ้านหนองคู
ทิศใต้	ติดต่อ	บ้านโนนอุดม
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	บ้านฝายมอญ
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	บ้านหนองจาน

สภาพที่ดิน

เนื่องจากบ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 มีสภาพพื้นที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร ประชาชนในหมู่บ้านยังประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำไร่ข้าวโพด เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ในปัจจุบันป่าไม้ในหมู่บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 หาได้น้อยมาก ส่วนพื้นที่สาธารณะในหมู่บ้านก็ยังมีเพียงวัดเท่านั้น อย่างอื่นในหมู่บ้านนั้นไม่มี ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน อนามัย หรือจะเป็นสนามกีฬา

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

ในหมู่บ้านบ่อทอง มีระบบน้ำประปาที่ใช้การไม่ค่อยได้ ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรนั้นต้องอาศัยจากแหล่งน้ำธรรมชาติจึงทำให้การเกษตรไม่ได้

ระบบสาธารณูปโภค

ไฟฟ้า ในปัจจุบันบ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน

ถนน สภาพถนนเข้าหมู่บ้านบ่อทองระยะทาง 1.5 ก.ม. ลาดยางมะตอย

ประปาหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีระบบประปา 1 แห่ง สามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี โดยมีหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลให้งบประมาณในการดำเนินการสร้างประปาหมู่บ้าน

สังคมและวัฒนธรรม

เครือญาติ

บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 จากความสัมพันธ์กันในอดีต ที่มีการอพยพมาจากที่เดียวกัน จะมีความสัมพันธ์กันเหมือนเครือญาติ จึงทำให้ชาวบ้านมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเหมือนเป็นพี่เป็นน้องกัน มีความรักใคร่ปรองดองกัน

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

บ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 มีผู้นำที่ชาวบ้านให้ความไว้วางใจน้อย เพราะผู้นำไม่รู้หนังสือ เขียนไม่เป็น ไม่เหมือนในอดีตที่ผ่านมา จึงทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

เศรษฐกิจ

ชาวบ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15 ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการเกษตร รับจ้าง ที่รับจ้างเนื่องจากขาดเงินทุน และที่ในการเกษตร จึงทำให้ชาวบ้านประกอบอาชีพรับจ้างเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะรับจ้างเหมาก่อสร้าง และบริษัท

ชาวบ้านบ่อทอง อีกกลุ่มยังคงประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำไร่ข้าวโพด เลี้ยงวัว เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ซึ่งชาวบ้านกลุ่มนี้พอจะมีทุนอยู่บ้าง ถ้าหากขาดเหลือเรื่องเงินทุนในการทำการเกษตรชาวบ้านกลุ่มนี้ก็จะขอยืมเงินจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือ ธกส. หรืออาจกู้จากกองทุนในหมู่บ้าน เช่น กู้เงินจากโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน เพื่อที่จะนำไปทำการเกษตร

ร้านค้าในหมู่บ้าน มีทั้งหมด 20 ร้าน สินค้าส่วนใหญ่เป็นของใช้ประจำวัน

การเมืองการปกครอง

บ้านบ่อทอง มีผู้ใหญ่บ้าน คือนายวิเชียร สายจันทร์ ซึ่งได้รับการคัดเลือกขึ้นเป็นไปตามระบบประชาธิปไตยให้เข้าดำรงตำแหน่ง มีการกระจายอำนาจการปกครองในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีดังนี้

1. นายวิเชียร	สายจันทร์
2. นายไพศาล	เกษไชย
3. นายวีระยุทธ	ภักศิริ
4. นายมนัส	โคมขุนทด
5. นายประดิษฐ์	กิ่งกรวยหาร
6. นายศุภชัย	ธีระวิฑูรย์ศักดิ์
7. นายโถม	มีเงิน

ซึ่งกรรมการหมู่บ้านจะมีการประชุมกันทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง พร้อมกับประชุมชาวบ้าน การประชุมจะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ใหญ่บ้านได้เข้าประชุมกันที่อำเภอ แล้วก็นำผลการประชุมมาแจ้งให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้รับทราบ และร่วมปรึกษาหารือกัน สถานที่ใช้ในการประชุม คือ ศาลากลางบ้านบ่อทอง หมู่ที่ 15

วัดบ้านบ่อทอง

เป็นศูนย์รวมจิตใจชาวบ้านบ่อทอง ชาวบ้านทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีการสืบทอดคือนับถือกันตามบรรพบุรุษ วัดจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในเรื่องพิธีกรรมต่าง ๆ มีความเชื่อในเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ เชื่อว่านรก สวรรค์มีจริง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว วัดจะอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน เมื่อถึงวันพระชาวบ้านก็จะนำอาหารไปถวายพระที่วัด

ประเพณี

ชาวบ้านมีประเพณีที่ชาวบ้านปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านให้ความสำคัญต่อคุณค่าของงานบุญประเพณีอันดีงามนี้ สำหรับงานที่สำคัญมีดังนี้

เดือนมกราคม ชาวบ้านจะร่วมกันตักบาตรเพื่อเป็นสิริมงคลในวันปีใหม่

เดือนเมษายน มีงานประเพณีสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันปีใหม่ของไทย พวกหนุ่มสาวที่ออกไปทำงานต่างถิ่นก็จะเดินทางกลับบ้านเพื่อร่วมทำบุญตักบาตร ได้มีโอกาสพบปะพี่น้อง มีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ และมีการเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน

เดือนกรกฎาคม มีการทำบุญวันเข้าพรรษา

เดือนตุลาคม มีการทำบุญวันออกพรรษา

โรงเรียนและการศึกษา

บ้านบ่อทองมีโรงเรียน ชาวบ้านที่มีลูกหลายถึงวัยจะส่งลูกหลายไปยังโรงเรียนในหมู่บ้าน โรงเรียนบ่อทอง บางคนก็ส่งลูกหลายไปเรียนหนังสือยังที่อำเภอปากช่อง ซึ่งก็ใช้เวลาเดินทางประมาณ 15 นาที ก็ถึง

การศึกษา

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการศึกษาแค่ ป.4 เป็นส่วนใหญ่ เพราะต้องออกมาช่วยพ่อแม่ทำงาน จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้ศึกษา

ในปัจจุบันชาวบ้านได้เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้ส่งลูกหลายของตนเรียนหนังสือกันมากและมีแนวโน้มว่าในอนาคตในหมู่บ้านจะมีผู้ที่จบการศึกษาในระดับสูง ๆ เป็นจำนวนมาก

สรุป

จากการศึกษาหมู่บ้านพบว่า จากอดีตจนปัจจุบันหมู่บ้านมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม โดยดูจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน การเห็นการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ พยายามให้ลูกหลายได้ศึกษาเล่าเรียน ทุกคนเชื่อในเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อในเรื่องสวรรค์ นรก มีการสืบทอดประเพณีที่ดีงามสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง พอที่จะชี้ให้เห็นว่าหมู่บ้านนี้น่าจะเป็นหมู่บ้านที่จะพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านบ่อทอง มีจำนวนประชากร 958 คน ส่วนใหญ่เพศชาย หรือเพศหญิง กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18-49 ปี แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	482	50.01
- หญิง	476	49.99
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	15	
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	29	
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	64	
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	32	
15 ปี 1 วัน - 17 ปีเต็ม	29	
18 ปี 1 วัน - 49 ปีเต็ม	595	
50 ปี 1 วัน - 59 ปีเต็ม	140	
60 ปีเต็มขึ้นไป	49	
3. จบการศึกษา		
ม. 1 – ม. 3	24	
ม. 4 – ม. 6 , ปวช. ปวท	14	
ปวส, ปกศ สูง, ปวท	4	
ปริญญาตรี	3	

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

มีบ่อน้ำดื่มหรือบ่อขุดสาธารณะ 2 บ่อ ในหมู่บ้านมีบ่อน้ำบาดาลส่วนตัว 10 บ่อ มีบ่อน้ำบาดาลสาธารณะ 2 บ่อ มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาหมู่บ้าน 172 ครัวเรือน ในการใช้น้ำประชาชนไม่เดือนร้อนจะลำบากต่อเมื่อเครื่องสูบน้ำเสีย แต่ก็มีเครื่องที่สองสลับกันทำงานอยู่ตลอดเวลา ที่จำเป็นหรือมีช่างซ่อมบำรุงช่วยซ่อมแซมประจำ

ตารางที่ 2 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	2	ใช้ได้	
บ่อน้ำบาดาล	12	ใช้ได้	
สระน้ำ	2	ใช้ได้	
คลอง	1	ใช้ได้	
ฝายกั้นน้ำ		ใช้ได้	

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีเงินทุนและเป็นหนี้กับ ธกส. จำนวนมาก คิดแล้วประมาณร้อยละ 65 สมาชิกกองทุนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพก็มีจำนวนมากรอเงินทุนเช่นกัน อาชีพของสมาชิกส่วนมากประกอบอาชีพเกษตร ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป รายได้ต่อเดือน 3,000 – 5,000 บาทต่อเดือน การมีกองทุน ยังประโยชน์ให้แก่ชาวบ้านบ่อทองได้มีอาชีพพอเลี้ยงตนเองได้ตามนโยบายของรัฐบาลในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

เงิน 1 ล้านบาท ก็พบว่า มีจำนวนน้อยเกินไป เพราะจำนวนสมาชิกกองทุนรวมทั้งชาวบ้านมีจำนวนมาก การกู้ยืมเงินบางคนได้จำนวนเพียง 5,000 บาท บางคนได้ครบ 20,000 บาทท เมื่อนำมาประกอบอาชีพแล้วก็ได้ผลประโยชน์เพียงเล็กน้อย ส่วนดอกเบี้ยก็คิดกับร้อยละ 12 ต่อปี ซึ่งก็สูงกว่า ธกส.

- 1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านบ่อทอง ดำบลหนองสาหร่าย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่าเงิน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลให้มาก็เพื่อการกู้ยืมเพื่อมาประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ของกองทุน และส่งคืนตาม

กำหนดที่ได้ทำสัญญากันไว้กับคณะกรรมการกองทุน และชาวบ้านยังหวังว่ารัฐบาลจะได้พยายามเพิ่มจำนวนทุนในโอกาสต่อไป

- 2) เงิน 1 ล้านบาท พบว่าขณะนี้มีการปล่อยกู้ไปแล้ว 100,000 บาท ซึ่งรวมกิจการกู้ยืมกรณีฉุกเฉินซึ่งไม่ได้คิดดอกเบี้ยและส่งคืนภายใน 3 เดือน
- 3) คณะกรรมการกองทุนพบว่ามีลาออกจากตำแหน่งเป็นจำนวน 5 คน ซึ่งจากการไปสัมภาษณ์ ก็พบว่ามีความเห็นไม่ตรงกัน ส่วนที่เหลือก็จะลาออกเช่นกัน แต่ถูกชาวบ้านขอร้องไว้เพราะจะทำให้การดำเนินการไม่สะดวก เพราะว่าการบริหารงานยังไม่โปร่งใสเท่าที่ควร
- 4) การคัดเลือกผู้กู้ก็พบว่า การดำเนินการยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- 1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนพบว่า วิธีการยังไม่โปร่งใส เพราะไม่ได้ยึดหลักการเดียวกันอย่างเคร่งครัด
- 2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุนพบว่า ประธานกองทุนเป็นผู้ทำเองทั้งหมด

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ผลโดยตรง พบว่า จากการเก็บข้อมูลตามแบบ บร. ต่าง ๆ พบว่าชาวบ้านบ่ทองและสมาชิกให้ความร่วมมือดี ยังให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยคือ ชาวบ้านอยากทำโครงการตามที่ตั้งใจไว้ บางรายมีการจัดแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อให้เป็นรูปธรรมในหมู่บ้านของตน ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
- 2) ผลกระทบโดยตรงพบว่า ทำให้มีการสร้างอาชีพขึ้นได้ใหม่จากโครงการเดิม และมีการสร้างงานมากขึ้น เกิดรายได้เลี้ยงครอบครัวให้อยู่รอดต่อไป
- 3) ผลกระทบโดยอ้อมพบว่า การเลี้ยงสุกรในครอบครัวต่าง ๆ ทำให้มีการเพิ่มรายได้มากขึ้น แต่ก็เกิดจุดเสียคือ ทำให้เกิดกลิ่นมูลสุกรกระจายไปตามที่ต่าง ๆ จนก่อความรำคาญไปทั้งชุมชน เวลาฝนตกก็ทำให้กระจายไปยังบ้านที่เขาไม่ได้เลี้ยงจนอาจเกิดปัญหาคื่นได้ ข้อที่ควรระวังคือ จัดให้มีการเลี้ยงเป็นกลุ่มในสถานที่เหมาะสม เพราะชาวชุมชนจากการสัมภาษณ์ก็ให้ความสนใจแต่ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานและผู้นำชุมชน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในประเด็นย่อยต่อไปนี้

- 1) บริบทของหน่วยระบบ B มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านสามารถที่จะปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้อย่างพอดี คือ ไม่มากเกินไปและน้อยเกินไป วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทำกิจการของผู้กู้สามารถหาซื้อได้อย่างเพียงพอในหมู่บ้าน ซึ่งผู้กู้ไม่ต้องหาซื้อจากบริบทที่ไกลตัว ทำให้ต้นทุนของการผลิตสูงขึ้น
- 2) ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ต้องจัดหาปัจจัยนำเข้าในปริมาณที่พอดีไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ถ้ามากเกินไปอาจสูญเปล่าหรือเสียค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนทำให้ต้นทุนสูง หรือน้อยเกินไปอาจต้องจัดซื้อมาเสริมทำให้ต้องเสียเวลาจัดหาอีกรอบหนึ่ง และปัจจัยนำเข้าต้องมาพร้อมตรงเวลาที่จะต้องใช้งาน

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงิน มีจำนวนแตกต่างกันไป บางโครงการไม่สามารถนำเงินจำนวนที่ได้กู้ยืมไปใช้ทำโครงการได้จริง เพราะถูกตัดทอนลงอย่างมาก แต่การเกษตรก็พอจะช่วยให้บ้าง ไม่พอก็ต้องไปกู้ยืมจากแหล่งอื่นมากอีก เช่นเดียวกับการประกอบอาชีพค้าขาย และการเลี้ยงสัตว์ แต่ผู้วิจัยก็เห็นว่าเงินกองทุนสามารถช่วยชุมชนได้มากเพราะการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น ชาวบ้านบ่อทองไม่มีโอกาสทำได้และชาวบ้านบ่อทองยังสามารถมีกรริเริ่มการทำบัญชีจัดการหาตลาดเพื่อจะขายสินค้าและยังผลประโยชน์โดยทางอ้อม ก็คือ ทำให้สมาชิกกองทุนมีความซื่อสัตย์ ความสามัคคี รู้จักทำงานเป็นกลุ่มอย่างเช่น คณะกรรมการหรือกลุ่มอาชีพเดียวกัน
- 2) การทำงานทางเทคนิคพบว่า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ มีความพอดีไม่มากเกินไปสำหรับหน่วย A บุคลากรทำงานมีความรู้ความสามารถเพียงพอ เช่นการทำบัญชี หรือในการให้บริการต่าง ๆ แก่ผู้กู้จนเป็นที่พอใจรายได้เพียงพอที่เข้ามาสู่กิจการในระบบกองทุนนี้คือกิจการของผู้กู้

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายพบว่า การค้าขายมีปริมาณมากขึ้น เกิดเงินหมุนเวียนภายในชุมชน มีการค้าขายหลายรายเดียวกัน ทำให้ครอบครัวอยู่อย่างอบอุ่น การทะเลาะกันก็แทบจะไม่เกิดเลย การทำโครงการก็มีการปรึกษากันทั้งครอบครัว และจากการสัมภาษณ์เงินที่ได้มาครอบครัวจะต้องรับผิดชอบร่วมกันอยู่นั่นเอง แต่ข้อเสียก็คือเงินมีจำนวนจำกัดไม่เหมาะสมกับโครงการ จึงเห็นได้ว่าธุรกิจจะเกิดไม่ได้ต้องมีการเตรียมโครงการอย่างพอเหมาะ
- 2) การพัฒนาอาชีพพบว่า ก่อนจะเริ่มทำโครงการ สมาชิกกองทุนจะมีการฝึกอบรมก่อนทำโครงการก่อน เพื่อป้องกันความเสี่ยง รู้จักการหาตลาด และหาแรงงาน ทำให้คนในชุมชนไม่ว่างานก็เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้โดยตรง

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ผลโดยตรง ทำให้ธุรกิจดำเนินงานต่อไปได้เพิ่มผลผลิตคุ้มทุน และทำให้เกิดกำไร และตนเองก็ได้สร้างงานด้วยตนเอง เกิดความคิดใหม่ในชุมชน นอกจากกำไรแล้วชุมชนเกิดการเรียนรู้โดยตรง เกิดความสามัคคี ไม่วางงาน มีความขยันอยู่ตลอดเวลา แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของคณะกรรมการด้วย เพราะเกิดการแย่งอำนาจกันอยู่อย่างที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่ตลอดเวลา
- 2) ผลกระทบโดยตรงพบว่า กิจการของชาวบ้านบ่อทองผู้กู้ได้ขยายกิจการอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นไปอย่างช้า ๆ ซึ่งก็เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน แล้วก็ทำให้ผู้กู้หาเงินใหม่มาประกอบอาชีพโดยการค้นคว้าด้วยตนเอง ถ้าหากมีการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง
- 3) ผลกระทบทางอ้อม ผู้กู้พึ่งพาตนเองมากขึ้น รู้จักรับผิดชอบเงินกู้ยืมว่า จะต้องนำเงินมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล จึงทำให้ผู้กู้ยืมมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืนทำให้ชุมชนกลับคืนถิ่นของตนเอง

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้อาชีพการเกษตร คำขาย เลี้ยงสัตว์ สรุปได้ดังนี้

- 3.1 อาชีพการเกษตรปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ การคิดปลูกพืชผักที่มีความต้องการทางตลาด โดยเฉพาะผักกาด ผักชี มะเขือ ฯลฯ ซึ่งธุรกิจอย่างนี้สามารถปลูกอยู่ในพื้นที่เดียวกันได้และการเก็บผลก็สามารถทำได้สะดวก น้ำก็มีเพราะชาวบ้านจุดบ่อเอาไว้เก็บน้ำ ทำให้เกิดผลผลิตมากขึ้น พืชผักก็ปลอดภัยจากสารพิษเพราะชาวบ้านเล็งเห็นว่าความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและทำให้เกิดกลุ่มการเกษตรใหม่เช่นกลุ่มเพาะเห็ดฟาง
- 3.2 อาชีพค้าขาย โดยมากก็ทำในชุมชนธุรกิจเล็กโดยมากจะขายโดยเปิดเป็นร้านขายของชำ ขายกล้วยเดี่ยว แกง การค้าขายก็ทำให้เงินหมุนเวียนดีขึ้นมาก และทำให้คนในชุมชนไม่ว่างงานเพียงแต่ให้โอกาสชาวชุมชนได้มีทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งเมื่อก่อนไม่มีตลาดในชุมชน ซึ่งขณะนี้กำลังคิดจะเปิดตลาด
- 3.3 อาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงสุกรซึ่งถือว่าเป็นทุนส่วนใหญ่ของกองทุน การเลี้ยงสุกรเกิดมีปัญหาหลายอย่าง เช่น การซื้อสุกร มีการซื้อสุกรไม่มีเกรด ทำให้สุกรตายก่อนจะขายได้ ทำให้ขาดทุน อาหารในการเลี้ยงก็แพงมาก ราคาสุกรอยู่ในเกณฑ์ดี ผลเสียของสุกรคือ มีกลิ่นมูลสุกรกระจายไปทั่วในเขตชุมชน ซึ่งเมื่อก่อนอากาศดีมาก จึงสรุปได้ว่าควรจะเลี้ยงเป็นกลุ่มอยู่ในสถานที่ไกลออกจากชุมชนไปอีก

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 4.1 ผลที่เกิดจากเงิน 1 ล้านบาท มีสมาชิกให้ความสนใจมากทำให้ยอดกู้ยืมสูงขึ้นไม่พอกับความต้องการที่สมาชิกวงโครงการเอาไว้ และยังพบว่าการกู้ยืมเงินไปแล้วบางรายไม่ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการตรวจสอบสมาชิกมักจะตอบตามที่ตอนวางโครงการเอาไว้ แต่ตามข้อเท็จจริงไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม
- 4.2 ผลที่เกิดจากคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการยังมีความเห็นไม่ลงรอยกัน
- 4.3 ผลผลิตพบว่า มีปริมาณมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีการสร้างงาน สร้างรายได้ มีทุนหมุนเวียน ชุมชนมีการเรียนรู้ในชุมชนของตนเอง เกิดความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 4.4 ผลที่เกิดจากการทำบัญชีพบว่า ชาวชุมชนเริ่มรู้จักการทำบัญชีอย่างถูกต้อง เพื่อปรับแผนการตลาด การใช้จ่าย และดูแลผลกำไรอย่างชัดเจน
- 4.5 ผลที่เกิดจากผู้ที่ไม่ได้กู้ยืมพบว่า สมาชิกยังมีความต้องการโดยด่วนมาก เพราะบางรายได้เดินทางไปหางานทำจากข้างนอกทำให้สมาชิกสูญเสียโอกาสในการสร้างงานของตนเอง

4.6 การสะสมเงินกองทุนพบว่า มีกองทุนเพิ่มมากขึ้น และทำให้เกิดกลุ่มกองทุนเพื่อแข่งขันกับกองทุน ลักษณะของกองทุนเหมือนกับการเล่นแชร์ เมื่อสมาชิกท่านใดได้ทุนแล้วก็จะนำมาประกอบอาชีพตามที่กลุ่มได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อพบว่า

- 5.1.1 การเกิดกองทุนพบว่า เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งต้องการให้ฐานรากทางเศรษฐกิจมีความมั่นคง และนโยบายนี้ก็ยังพบอีกว่ามีความเป็นธรรม ดูจากชุมชนที่ห่างไกลมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่เกิดการวิพากวิจารณ์ ดุลล้ายกับมีประชาธิปไตย
- 5.1.2 ระบบบริหารกองทุนพบว่า คณะกรรมการมีจำนวนตามระเบียบกองทุนกำหนดไว้ การบริหารยังไม่มีอะไรต้องแก้ไข มีเพียงการแยกอำนาจซึ่งก็ไม่มีเหตุการณ์อะไรรุนแรง เพียงแต่อีกฝ่ายหนึ่งรอโอกาสในปีต่อไป
- 5.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า สมาชิกผู้กู้ยืมต้องจัดการธุรกิจของตนเอง โดยการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ตนเอง พร้อมกับการหาตลาด เรียนรู้การประกอบอาชีพใหม่
- 5.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่า ทำให้ฐานรากของเศรษฐกิจมั่นคง มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มผลผลิตเพิ่มงานในชุมชน
- 5.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งพบว่า ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง รู้จักการช่วยเหลือตนเอง ทำให้เกิดโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์พบว่า

- 5.2.1 ปัจจัยด้านบวกพบดังนี้
 - 1) เงิน 1 ล้านบาท ทำให้สมาชิกกองทุนมีความหวังอย่างสูง เพราะเป็นเงินทุนที่อยู่ใกล้ที่สุด และมีความเป็นไปได้สูงที่จะได้กู้ยืม เพื่อนำมาทำโครงการที่ตนเองเป็นผู้คิดริเริ่มงานเป็นการสร้างรายได้ สร้างงานให้แก่ครอบครัว โดยไม่หวังพึ่งจากเงินกู้ยืมนอกระบบ
 - 2) สมาชิกกองทุนมีความขยันในการทำงาน มีการเรียนรู้ในชุมชน ก่อให้เกิดความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการไม่เอาเปรียบผู้บริโภคร การเสียภาษีให้ถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อภาวะแวดล้อมโดยส่วนรวม

- 3) ความคาดหวังในกำไร เพราะกำไร คือสิ่งที่ผู้ประกอบการคาดหวังจะได้รับเมื่อธุรกิจของตนเองประสบความสำเร็จ และยังเป็นการวัดความสำเร็จของธุรกิจด้วย กำไรเปรียบเสมือนเงินเดือนของผู้ประกอบการ และเป็นเงินทุนที่จะเป็นทรัพยากรในการขยายกิจการต่อไป

5.2.2 ปัจจัยลบ

- 1) ผลผลิตมากขึ้นทำให้ราคาคงต่ำ ย่อมเกิดการขาดทุนจะทำให้การชำระหนี้ของผู้ประกอบการไม่ตรงตามกำหนด ขาดทุนหมุนเวียนในชุมชนและยังทำให้ชุมชนขาดความมั่นใจในการทำธุรกิจ ไม่กล้าจะลงทุน
- 2) คณะกรรมการขาดการติดตาม เพราะในคณะกรรมการมีผู้ทำงานไม่กี่คน

5.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้พบว่า ชาวบ้านบ่อทองมีการศึกษาจากผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จมาแล้ว โดยผู้ประกอบการผู้นั้น ก็แนะนำและอบรมให้ฟรี จึงทำให้มีกลุ่มอาชีพใหม่เพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่ออาชีพ คือ การระดมทุนช่วยสมาชิกในการประกอบอาชีพตามที่สมาชิกได้จัดเตรียมโครงการเอาไว้

5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

- 5.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพบว่า สมาชิกชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
- 5.4.2 สมาชิกชุมชนมีจิตสำนึกการพึ่งตนเอง เอื้ออาทร รักและห่วงใยซึ่งกันและกัน อีกทั้งพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชน
- 5.4.3 สมาชิกชุมชนเลือกกำหนดผู้นำชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้แทนชุมชนที่หลากหลายด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 5.4.4 มีกระบวนการชุมชนที่มีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชน ซึ่งขับเคลื่อนโดยผู้นำองค์กรชุมชนในลักษณะเปิดกว้าง โปร่งใส และมีการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้สำหรับสมาชิกทั้งหมด
- 5.4.5 สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน

- 5.4.6 มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชน ที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คนและหวังผลการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5.4.7 การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป
- 5.4.8 มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาอาจเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และอื่น ๆ ในลักษณะการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ผลการศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านบ่อทอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาเชิงระบบจากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง เจริญประมาณจำนวนร้อยละ 60 และเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุน 1 ตำบล ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ สถานที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตบ้านบ่อทอง และการประกอบอาชีพบริเวณใกล้เคียง

1. ประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกองทุน 1 ตำบล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1.1 ประสิทธิภาพมิติเป้าหมาย

จำนวนสมาชิก 126 คน จำนวนผู้กู้ยืม 40 คน โดยกำหนดครอบครัวหนึ่งกู้ได้ 1 คน จำนวนเงินกู้ประมาณ 900,000 บาท ระยะเวลา 2 ระยะ คือ 6 เดือน และ 12 เดือน ดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท เงินที่กู้ยืมคนละไม่เกิน 20,000 บาท ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ บรรลุประสิทธิภาพระดับปานกลาง

1.2 ประสิทธิภาพมิติเป้าหมาย

ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2545 สมาชิกกองทุนยังไม่ได้รับเงินกู้ตามกำหนด แต่ก็ถือว่าเงินที่ได้รับทันต่อความจำเป็นที่ต้องใช้จ่าย และถ้าไม่ทันคิดว่า การได้รับเงินกู้ยืมในวันที่ 1-30 มกราคมของทุกปี

โดยมีเกณฑ์จากกองทุนได้ให้เงินกับสมาชิกได้ทันต่อความจำเป็นที่ต้องใช้จ่าย ประเมินผลว่าบรรลุประสิทธิภาพปานกลาง

1.3 ประสิทธิภาพมิติเป้าหมาย

รายจ่ายจริงด้านการลงทุนของสมาชิกต่อปีจะอยู่ในช่วงระหว่าง 900,000 บาท เงินที่สมาชิกได้รับจากกองทุนต่อคนประมาณไม่เกิน 20,000 บาทต่อคน เงินที่กองทุนไม่พอสมาชิกจะทำอย่างไร ส่วนมากจะขอกู้จากสหกรณ์ หรือกลุ่มออมทรัพย์เพราะดอกเบี้ยถูกกว่าที่แห่งอื่น

โดยมีเกณฑ์จากกองทุนได้ให้เงินแก่สมาชิกเพียงพอกับค่าใช้จ่ายประเมินผลว่าบรรลุประสิทธิภาพสูง

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการเกษตร ค้าขาย เลี้ยงสัตว์

ผลการสัมภาษณ์สมาชิกของกองทุนในเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกองทุน มีดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหานโยบาย

ได้มีความคิดเห็นว่ารัฐบาลได้มีนโยบายการจัดตั้งกองทุนขึ้นมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือชุมชนที่ขาดทุนทรัพย์ ได้มีทุนหมุนเวียนโดยมีการรับสมาชิกสมัครและคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นดูแลกองทุน 1 ล้านบาท แต่เมื่อปฏิบัติจะพบว่า คณะกรรมการขาดความรู้ ความสามารถ แบ่งพรรคแบ่งพวก แม้จะเป็นการให้กู้ยืมก็ตาม เมื่อตรวจสอบแล้วก็พบว่ายังไม่มี ความรุนแรง การชำระหนี้ก็ยังไม่ถึงเวลาชำระหนี้เพราะต้องใช้ตามกำหนดการให้กู้ยืมก็คิดว่ามีผู้กู้ประมาณนั้นคงและมีฐานะดีก่อน

1.2 ด้านความพร้อมในทรัพยากรการบริหาร

ทรัพยากรในการบริหารกองทุน จะพบปัญหามากที่สุด คือ ด้านบุคลากร ซึ่งมีจำนวนน้อยลงทุกที มีการลาออกก่อนครบกำหนดเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบและการขาดคุณสมบัติ หรือบางรายเป็นหนี้แล้วก็หนีไปก็มี

1.3 กระบวนการบริหารกองทุน

ขั้นตอนแรกเป็นการประชาสัมพันธ์เรื่องกองทุน หลังจากนั้นจะเปิดให้มีการสมัครเป็นคณะกรรมการโดยทางราชการเป็นผู้สนับสนุน เมื่อถึงเวลาก็จะมีการรับสมัครสมาชิก และทำสัญญากู้ยืมตามระเบียบที่กำหนดไว้ เมื่อเซ็นสัญญาเรียบร้อยแล้วไม่มีการแก้ไขผู้บริหารลงนาม ทางอำเภอก็จะนำสัญญาส่งธนาคารทันที และจะประกาศกำหนด ถ้าไม่มีอะไรผิดพลาดก็จะปล่อยเงินเข้าบัญชีของสมาชิกกองทุน

1.4 สภาพแวดล้อมในการบริหารกองทุน

ในเรื่องการเมือง สังคม จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานกองทุนนั้นจริง แล้วไม่มีผลกระทบเพราะเป็นเพียงผู้ปฏิบัติงานตามคำสั่งเท่านั้น อีกด้านหนึ่ง คณะกรรมการในชุมชนตรวจสอบกันเองและมีบทลงโทษพอสมควร แต่ถ้าด้านเศรษฐกิจจะมีผลกระทบทางอ้อม เพราะถ้าผู้กู้ยืมไม่ยอมชำระหนี้อาจเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจได้ เพราะฉะนั้นการดำเนินนโยบายการจะต่อเนื่องและเป็นธรรม

3. อภิปรายผลรวมกับสมาชิกบ้านบ่อทอง

จากผลการศึกษาวิจัยประสิทธิผลของกองทุนเงิน 1 บาท เพื่อการกู้ยืมหมุนเวียนในชุมชน เฉพาะกรณีบ้านบ่อทอง ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของกองทุน 1 ล้านบาทในภาพรวม จากการ วัดมิติเป้าคุณภาพ มิติเป้าเวลา มิติเป้าปริมาณ ของทั้งสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นที่น่า สันเกตว่า สมาชิกกองทุนมีความแตกต่างกันในการกู้ยืมแต่ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกัน คือ สมาชิกได้นำเงินมาลงทุนตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลและเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มขึ้นใน ชุมชนบ้านบ่อทอง

จึงสามารถสรุปได้ว่า กองทุนเงิน 1 ล้านบาทที่ให้สมาชิกกู้ยืมของชาวบ้านบ่อทองหลัง จากได้ดำเนินการมาได้ 3 เดือนนั้น ควรมีการปรับปรุงแก้ไขของคณะกรรมการให้ครบจำนวน 15 คน เพราะอยู่ในช่วงระยะเวลาแรก การทำงานจึงติดขัด กลั่นกรองการทำงานแบ่งแยกหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อให้กองทุนนั้น บรรลุประสิทธิผลในการดำเนินการสูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการหรือจำนวน สมาชิกมากขึ้นเกิดการออมทรัพย์และลงทุนเพิ่มขึ้น

4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ศึกษาเฉพาะ กรณีบ้านบ่อทอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

1. รัฐบาลควรกำหนดรูปแบบและหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการกองทุนในหมู่บ้านบ่อทอง เพื่อที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ เพื่อป้องกันความขัดแย้งและทำงานซ้ำซ้อน
2. ควรให้มีการจัดสัมมนาระหว่างสมาชิก คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความเข้าใจในนโยบายของกองทุน หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานและของสมาชิกไปในทิศทางเดียวกัน
3. การให้คณะกรรมการทุกคนปลูกสำนึกแก่สมาชิกในการชำระหนี้คืน เพื่อที่จะ ได้มีเงินหมุนเวียนให้สมาชิกอื่นต่อไป
4. สมาชิกกองทุนได้เสนอแนะว่าเงินที่กองทุนให้เกี่ยวกับการกู้ยืมการออกในช่วงเวลาเดือนมกราคมเพื่อที่จะได้ทันต่อความจำเป็น
5. สมาชิกกองทุนได้เสนอแนะว่า การเพิ่มวงเงินในการกู้ยืมให้มากกว่า 20,000 บาท และเพิ่มกองทุนมากกว่า 1 ล้านบาท เพราะสมาชิกกองทุนมีจำนวนมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชนิษฐา กาญจนรังษิณนท์. 2544. เอกสารการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. กองพัฒนาอาสาสมัคร และผู้นำท้องถิ่น กลุ่มงานวิจัยและพัฒนากรมการพัฒนาชุมชน.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชา การประจำปี 2544 เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดปัญหาความยากจน. 24 -25 พฤศจิกายน 2544 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน ชลบุรี.
- เฉลียว นริภักดี. 2543. เอกสารประกอบการสอนวิชา การวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนา ระดับปริญญาโท สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา เรื่อง “ความหมายและขอบเขตของยุทธศาสตร์การพัฒนา ท้องถิ่น”. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- _____. 2543. เอกสารประกอบการสอนวิชาการออกแบบการวิจัยและเทคนิควิธีด้าน ข้อมูล ระดับ ปริญญาโท สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา เรื่อง “แผนแบบการทดลองสำหรับพิสูจน์สมมติฐาน”. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี,
- _____. 2544. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการพัฒนาและการสร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนา เรื่อง “ทฤษฎีระบบ”. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี,
- _____. 2542. ทฤษฎีระบบและการพัฒนาที่ยั่งยืน. บ. แอล.ที.เพรส, นิศา ชูโต. 2538. การประเมิน โครงการ. กรุงเทพฯ : พีเอ็น การพิมพ์.
- นิศา ชูโต. 2538 การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : พีเอ็น การพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. การวิจัย การวัดและประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

- 2542. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ :
เจริญดีการพิมพ์.
- 2540. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และ
ทำปกเจริญผล.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542. การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชภัฏเพชรบุรี. สถาบัน. 2540. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาด้านเนื่องมาจากพระราชดำริใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (เอกสารสำเนา). สำนักงาน กปร.,
- ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สถาบัน. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์
ในระดับบัณฑิตศึกษาและแนวทางการทำวิทยานิพนธ์แบบวิจัยและพัฒนา. 28-29 มกราคม
2543.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศรีนครินทรวิโรฒ. มหาวิทยาลัย. 2530. คู่มือการเขียนบทนิพนธ์ รายงาน ภาคนิพนธ์และปริญญานิพนธ์.
กรุงเทพฯ : พิมพ์สยาม,
- สมฤดี บุญตานนท์ และคณะ. 2543. การจัดทำแผนธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อีระปิยมวรรณกรรม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6
ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมาธิราช. มหาวิทยาลัย. 2544. ประมวลสาระชุดวิชาการและพัฒนาศึกษานอกระบบ
หน่วยที่ 11-15. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
- สุโขทัยธรรมาธิราช. มหาวิทยาลัย. 2544. ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษานอกระบบ
หน่วยที่ 5-7. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. 2543. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. 2539. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒประสานมิตร.

หฤทัย มินะพันธ์. 2544. หลักการวิเคราะห์โครงการ ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเพื่อศึกษาความเป็นไปได้
ของโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อคิน รพีพัฒน์และคณะ. 2544. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 3 . สถาบันวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

